

ASPECTE COMPARATIVE ALE STATUTULUI DE FUNCȚIONAR PUBLIC ȘI CELUI DE ALES LOCAL

Sergiu TATAROV,
doctor în drept, lector universitar,
Academia de Administrare Publică
de pe lângă Președintele Republicii Moldova

SUMMARY

This article continues the author's prior thoughts and comparison of public functionaries' status and locally elected representatives' status who activate as persons of public dignity (mayor, deputy mayor, president of district, councilor etc.) in local governments.

The topic discussed in the article presents a perceptible difference, as well as a number of similarities between the statuses of these two categories of public functionaries, which must not be confused. In addition, the author analyzes the contradictions and the evaluation of law provisions which have been governing the approached issues.

Prezentul articol își propune să examineze unele probleme legate de determinarea statutului juridic al personalului din autoritățile administrației publice centrale și locale, atât al personalului de execuție, cât și al celui de conducere. Chestiunea statutului funcționarului din autoritățile administrației publice are aspecte practice și doctrinare, în special în raport cu modelul de descentralizare administrativă și democratizare a societății. Mai mult, identificarea trăsăturilor caracteristice ale statutului funcționarului din administrația publică permite fundamentarea locului și rolului funcționarului în serviciul public, modalităților de ocupare a funcțiilor publice, stabilității în funcție, stabilirea regimului de incompatibilități etc.

Un rol important în determinarea statutului funcționarului și ocupantului funcției de demnitate publică în autoritățile administrației publice îl are gradul de descentralizare administrativă aplicat în stat. Astfel, statelor cu un grad mai înalt de descentralizare administrativă este caracteristică delimitarea clară a statutului și atribuțiilor personalului în funcționari publici de stat și funcționari publici municipali, în funcționari administrativi (de carieră sau profesioniști) și în funcționari politici (de regulă, de demnitate publică).

În statele care se bucură de un regim administrativ descentralizat se observă tendința de delimitare continuă a statutului funcționarului de carieră și celui politic - fie la nivel central, fie la nivel local.

Drept funcționari politici se percep funcționarii care au obținut mandatul lor direct în urma alegerilor sau indirect, în rezultatul numirii în funcție.

Procesul de descentralizare administrativă impune statele să separe și să determine statutul juridic al alesului local, care nu poate fi confundat cu cel al funcționarului public. Trăsătura caracteristică a statutului sociojuridic al alesului local se datorează mandatului de încredere obținut în urma alegerilor locale și în măsură determinantă derivă din prevederile Cartei Europene a Autonomiei Locale și recunoașterii principiului de eligibilitate a autorităților publice în organizarea și funcționarea administrației în teritoriul unităților administrativ-teritoriale stipulat în art.109 din Constituția Republicii Moldova.

Necunoașterea soriginii provenienței mandatului alesului local - de la puterea de autogirare a colectivității locale și necunoașterea naturii sarcinilor alesului local adesea conduc la confuzii în ceea ce privește statutul alesului local cu statutul de funcționar public, însuși legiuitorul inducând în eroare opinia juridică, inclusiv academică, prin supunerea unor categorii de aleși locali regimului juridic propriu naturii statutului funcționarului public.

Exemplificarea dificultăților și inadvențelor persistente în legislația moldovenească o putem face prin analiza evoluției unor reglementări legislative vizavi de statutul alesului local și al funcționarului public. Astfel, începând cu anul 2000, cadrul legal

a introdus în premieră în terminologia juridică noțiunea de ales local. Potrivit art. 2 al Legii nr.768-XIV din 2 februarie 2000 privind statutul alesului local, „noțiunea de ales local vizează consilierii consiliilor satești (comunale), orășenești (municipale), raionale și consiliului municipal Chișinău, deputații în Adunarea Populară a Găgăuziei, primarii și viceprimarii, președinții și vicepreședinții raioanelor”, iar art.3 alin. (1) din aceeași lege statuează că „în unitatea administrativ-teritorială respectivă, alesul local este persoană oficială...”. Însă, ulterior, regimul juridic al diferitelor categorii de aleși locali a cunoscut modificări spectaculoase și contradictorii. De exemplu, viceprimarul și vicepreședintele raionului, fiind în esență persoane de demnitate publică și aleși locali, au devenit, prin voința legiuitorului, funcționari publici. Exemplificând afirmațiile noastre, invocăm prevederile Legii nr. 436-XVI din 28.12.2006 cu privire la administrația publică locală care în articolul 26 alin.(2) statuau că „primarul cade sub incidența Legii privind statutul alesului local și a art. 24 și 25 din Legea serviciului public în ceea ce se referă la garanțiile sociale”, iar alin.(6) al aceluiași articol prevedea o altă „perlă”, precum că „viceprimarii cad sub incidența Legii serviciului public”. La fel și vicepreședinții raionului erau declarați funcționari publici care cad sub incidența Legii serviciului public (a se vedea redacția inițială a art. 52 alin.(6) din Legea nr. 436-XVI din 28.12.2006). Astfel, mai bine de patru ani au existat păreri diferite, chiar la nivel de abordări legislative vizavi de statutul alesului local: o parte din demnitarii locali (vicepreședințele, viceprimarul și, în anumite privințe, primarul) cădeau concomitent sub incidența statutului de ales local și statutului de funcționar public. Această stare bipolară și, am putea spune, bizară din punctul de vedere al științei administrative, a fost perpetuată prin Legea nr.158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public care în anexa nr. 2, printre deținătorii de funcții de demnitate publică, enumera primarul, viceprimarul, președintele raionului, vicepreședintele de raion. Și doar peste mai bine de 4 ani legislatorul a restabilit statu-quo-ul, recunoscând demnitarilor menționați, sperăm definitiv, statutul de ales local prin Legea nr. 222-XVIII din 17.09.2010.

Pentru a preveni pe viitor metamorfozele paraștiințifice vizavi de reglementarea statutului funcționarului public și a statutului de ales local, propunem să purcedem la analiza în profunzime a sorginii noțiunilor de funcționar public, funcție de demnitate publică și ales local cu care operează legislația în vigoare și mediul academic.

Prima confuzie poate proveni de la Legea nr.158-

XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, care în art. 2 conține următoarele definiții: „Funcție publică – ansamblul atribuțiilor și obligațiilor stabilite în temeiul legii în scopul realizării prerogativelor de putere publică; funcționar public – persoană fizică numită, în condițiile prezentei legi, într-o funcție publică; funcție de demnitate publică – funcție publică ce se ocupă prin mandat obținut direct în urma alegerilor organizate sau, indirect, prin numire în condițiile legii”. Legea nr.199-XVIII din 16.07.2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică reiterează și dezvoltă reglementările ce țin de demnitarilor publici. Astfel, alin.(2) art. 2 din Legea nr.199-XVIII din 16.07.2010 stabilește că „funcția de demnitate publică este o funcție publică ce se ocupă prin mandat obținut direct, în urma alegerilor, sau indirect, prin numire în condițiile legii”, iar conform alin.(3) art. 2 „demnitarii sînt persoane care exercită funcții de demnitate publică în temeiul Constituției, al legii nr.199-XVIII din 16.07.2010 și al altor acte legislative”.

Prin urmare, este ușor de presupus că și alesul local (primarul, viceprimarul, consilierul local, președintele raionului) ca fiind aleși de populație sau, respectiv, fiind numiți de consiliul local, se subsumează noțiunilor expuse și pot fi ocupanți ai funcției publice și, prin urmare, funcționari publici.

Constatăm, totodată, că definițiile legale nu conțin criterii clare și vădite ce ne-ar permite să delimităm lesne statutul funcționarului care deține funcție de demnitate publică de statutul alesului local, comportînd și conotații diferite unul de altul. Astfel, apare întrebarea absolut logică dacă ocupantul unei funcții de demnitate publică poate fi ales local sau funcționar public și viceversa?

Deși noțiunile enunțate de legile menționate nu ne oferă un răspuns pertinent și, la prima vedere, perpetuează această confuzie, totuși o analiză mai apropiată a prevederilor Legii nr.158-XVI din 4 iulie 2008, în special art. 3 este de natură să spargă această confuzie. Articolul menționat din Legea nr.158-XVI din 4 iulie 2008 enumeră expres „activitățile desfășurate de funcționarii publici, care implică exercitarea prerogativelor de putere publică:

a) elaborarea și coordonarea elaborării documentelor de politici;

b) elaborarea proiectelor de acte legislative și normative, precum și altor reglementări specifice autorității publice;

c) punerea în executare a actelor legislative și normative;

d) elaborarea actelor administrative privind apli-

care și executarea actelor legislative și normative, necesare pentru realizarea competenței autorității publice;

e) controlul și auditul public intern și extern;

f) gestionarea resurselor umane în serviciul public;

g) planificarea, gestionarea și controlul resurselor financiare publice;

h) administrarea fiscală;

i) reprezentarea intereselor autorității publice, în care funcționarul public își desfășoară activitatea, în raporturile acestea cu persoane fizice sau juridice de drept public sau privat, din țară și străinătate, inclusiv reprezentarea în justiție, în limita competențelor stabilite."

Din prevederile art. 3 din Legea nr.158-XVI din 4 iulie 2008 putem deduce cu o anumită doză de siguranță că doar funcționarul din autoritățile administrației publice centrale sau cele locale care exercită activitățile menționate este îndreptățit să obțină calitatea de funcționar public. În același timp, putem considera pe bune că și conducătorii acestor autorități participă nemijlocit la exercitarea prerogativelor de putere publică prin elaborarea și coordonarea elaborării documentelor de politici, prin punerea în executare a actelor legislative și normative, prin controlul și auditul public intern și extern etc. Prin urmare, atât funcționarul public, demnitarul (de exemplu, ministrul, viceministrul), cât și alesul local (de exemplu, primarul sau președintele raionului) pot participa nemijlocit și/sau mijlocit la activitățile ce pot fi calificate ca acțiuni care implică exercitarea prerogativelor de putere publică.

Astfel, deși nu negăm rolul important al activităților pe care le identificăm în Legea nr.158-XVI din 4 iulie 2008 și Legea nr.199-XVIII din 16.07.2010, totuși sintem de părere că percepția diferenței statutului juridic al funcționarului public și al alesului local este plasată în originea atribuțiilor și subiectul care îl investește/îi atribuie calitatea de funcționar public sau de ales local.

Pornind de la această ultimă teză, specificăm că funcționarul public este în serviciul întregii societăți, chiar și atunci când este angajat în primărie sau fie în serviciul public desconcentrat, fie în serviciul public descentralizat. Acesta urmează același regim juridic ca și întregul corp de funcționari publici, fără careva deosebiri ale statutului juridic în funcție de autoritatea publică în care își desfășoară activitatea. Totuși afirmația noastră ar fi trunchiată, dacă nu am menționa că, deși legislatorul moldovean nu cunoaște noțiunea de funcționar municipal, totuși aceasta are dreptul la viață prin simpla logică că acțiunile și operațiunile administrative ale funcționa-

rului din primărie sau serviciul public descentralizat nu pot fi echivalate cu serviciul în interesul întregii societăți, ci numai în interesul comunității locale respective. Exemplificarea vine și prin invocarea art. 3 alin.(2) din Legea privind statutul alesului local care prevede că „în exercitarea mandatului, alesul local este în serviciul colectivității respective” și, prin urmare, și funcționarul public local nu poate „ieși” funcțional din limitele unității administrativ-teritoriale respective.

Continuând șirul criteriilor de delimitare a statutului funcționarului public și alesului local putem apela la criteriile de delimitare propuse într-un demers al nostru anterior. Astfel, acestea sînt:

„(i) modalitatea de ocupare a funcției și criteriile care stau la baza selectării;

(ii) permiterea sau interdicția de a desfășura activități militante în favoarea partidelor politice;

(iii) delimitarea clară a responsabilităților dintre persoana politică din cadrul unei instituții și prima persoană (ca rang de carieră și putere decizională) administrativă din aceeași instituție publică;

(iv) natura sarcinilor încredințate (activitățile ce contribuie la exercitarea de instituție publică a prerogativelor de putere publică);

(v) principiul stabilității și continuității în activitate pentru titularii funcțiilor administrative și lipsa acestui principiu pentru titularii funcțiilor politice”.

Prin urmare, putem lesne observa din criteriile enunțate că alesul local, fiind persoana oficială în teritoriul unității administrativ-teritoriale, beneficiază de un mandat fiind investit, precum am menționat, în funcție de populație prin exprimarea votului în cadrul scrutinului electoral. Or, funcția publică în cazul alesului local se identifică mai degrabă cu calitatea de demnitar publică și nu cu un anumit post/funcție în autoritățile publice.

O altă deosebire importantă reprezintă faptul că durata normală a mandatului alesului local este de 4 ani (conform alin.(1) art.119 al Codului electoral), pe cînd funcționarul public se bucură de stabilitate în funcție și este îndreptățit să activeze în autoritatea publică atîta timp cît întrunește exigențele față de funcția respectivă și susține evaluările profesionale.

Prin urmare, considerăm că funcționarul public nu se identifică cu orice ocupant al funcției publice și, în special, cu demnitarul public care, de regulă, este și funcționar politic. Examinarea atentă a anexei la Legea nr.199-XVIII din 16.07.2010 arată că printre deținătorii funcțiilor de demnitate publică sînt listate “primar general al municipiului Chișinău, primar, viceprimar; președinte al Consiliului municipal Chișinău; președinte, vicepreședinte al raionului”. Ceea

ce consolidează concluzia că recunoașterea de legiuitor alesului local a calității de demnitate publică este o accepțiune absolut corectă și conformă naturii provenienței mandatului. Or, alesul local fiind persoana ce exercită funcție de demnitate publică are "în spate", precum am menționat, mandatul de încredere acordat de populația unității administrativ-teritoriale în urma alegerilor generale organizate în condițiile legii, pe când funcționarul public este numit în funcție prin actul administrativ al conducătorului în bază de concurs, organizat de autoritatea publică contractantă.

În legislația Republicii Moldova, a fost dată pentru prima dată o clasificare a funcțiilor publice (în sensul științific al noțiunii de "funcție publică") prin Legea cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar nr. 355-XVI din 23 decembrie 2005, unde a fost inserată noțiunea de funcție de demnitate publică. Prin prisma definiției acesteia din art. 5 alin. (1) din legea precitată, prin care funcția de demnitate publică este funcția publică care se ocupă, prin mandat obținut direct, în urma alegerilor organizate, sau, indirect, prin numire, în condițiile legii putem deduce că anume acesta este echivalentul funcției politice. Până la intrarea în vigoare a prezentului act legislativ legislatorul moldovenesc folosea termenul de "funcționar public", pentru a identifica titularii funcțiilor administrative, precum și termenul de "persoane care nu cad sub incidența Legii serviciului public nr. 443-XIII din 4 mai 1995". O explicație în această privință a fost făcută de Curtea Constituțională prin Hotărârea nr. 46 din 21 noiembrie 2002 "Pentru controlul constituționalității unor prevederi din Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000 cu modificările și completările operate prin Legea nr. 726-XV din 7 decembrie 2001 și Legea nr. 833-XV din 7 februarie 2002".

Desfășurarea activităților militante în favoarea partidelor politice sau acțiunile politice constituie un alt criteriu determinant în delimitarea statutului de funcționar public și statutului de ales local. Codul de conduită al funcționarului public conține un șir de restricții menite să asigure independența funcționarului public de tentațiile politice în procesul de luare a deciziilor. Astfel, art.5 din Codul nominalizat statuează că în exercitarea funcției publice, funcționarului public îi este interzis:

a) să participe la colectarea de fonduri pentru activitatea partidelor politice și a altor organizații social-politice;

b) să folosească resursele administrative pentru susținerea concurenților electorali;

c) să afișeze, în incinta autorităților publice, însemne sau obiecte inscripționate cu sigla sau denumirea partidelor politice ori a candidaților acestora;

d) să facă propagandă în favoarea oricărui partid;

e) să creeze sau să contribuie la crearea unor subdiviziuni ale partidelor politice în cadrul autorităților publice".

Spre deosebire de funcționarul public, majoritatea demnitarilor publici, cu mici excepții (judecători, procurori), inclusiv aleșii locali, au mână liberă în exprimarea preferințelor lor politice. Cu toate acestea, considerăm că demnitarul public (fie ministru, fie primar) nu este totalmente liber în a exprima și, mai grav, a insista asupra opiniilor sale politice asupra funcționarului public. Afirmatia noastră este bazată pe impunerea indirectă, dar judicioasă de legislație și etică a anumitor restricții pentru demnitarul public care, concomitent, este și conducător al autorității publice locale (primar, președinte al raionului, adjuncți ai acestora). Aceste restricționări le putem desprinde din simplul fapt că, impunând nestingherit interesele de partid în colectivul pe care îl conduce, demnitarul ar veni în contradicție cu normele Codului de conduită al funcționarului public și ar prejudicia independența acestuia din urmă prin solicitarea funcționarului public anumitor favoruri pentru partidul politic, al cărui exponent sau simpatizant este demnitarul public. Cu alte cuvinte, dorim să expunem convingerea fermă că criteriul analizat trage o cortină imaginară, dar foarte clară între postul de funcționar politic, cum este alesul local, și postul de funcționar de carieră, cum este funcționarul public.

În acest context, continuând logica întrebării sus-puse, dorim să vărsăm lumină asupra faptului pe cât de departe se răsfrâng restricționările pentru ambele categorii de funcționari (celui profesionist și celui politic) și dacă un ales local poate ocupa funcția de demnitate publică, de exemplu, a fi un consilier local, și dacă un ales local, de exemplu, consilier local, poate activa în calitate de funcționar public? Întrebarea dată devine și mai incitantă pe măsura în care înaintăm pe calea reformei administrației publice centrale, una dintre acțiunile prioritare ale căreia este „asigurarea funcționării mecanismului de delimitare a funcțiilor politice de cele administrative”. Pe de altă parte, în Republica Moldova există peste 19 mii de aleși locali, care ar putea tinde să ocupe posturi de funcționari publici sau deja sînt funcționari publici.

Dacă e să invocăm restricțiile din Codul de conduită al funcționarului public analizate mai sus, putem constata că funcționarul public nu are inter-

dicția de a fi membru al vreunei formațiuni social-politice sau al vreunui partid. Și Legea nr.158-XVI din 04.07.2008 statuează în art.16 că „funcționarii publici pot avea calitatea de membru al partidelor politice sau organizațiilor social-politice legal constituite, cu excepțiile prevăzute de lege”. Totuși funcționarul public nu este în drept să manifeste în exercitarea funcției careva preferințe politice sau să influențeze comportamentul sau deciziile prin motive politice. Persoana ce exercită funcția de demnitate publică, inclusiv alesul local, spre deosebire de funcționarul public, se ghidează în exercitarea mandatului său de platforma partidului al cărui reprezentant sau exponent este. Prin urmare, pentru a proteja independența funcționarului public în luarea deciziilor de „ispita” de a le modela după placul partidului, legislația în vigoare a statuat un șir de incompatibilități, care au menirea de a minimaliza intersectarea și dependența intereselor persoanei fizice care poate, în condițiile legii, să aibă concomitent calitatea de ales local (demnitar) și statut de funcționar public. Astfel, alin. (1) art. 7 din Legea privind statutul alesului local stabilește că „mandatul alesului local este incompatibil cu:

- a) calitatea de deputat în Parlament;
- b) funcția de membru al Guvernului;
- c) calitatea de funcționar public în cadrul oficiului teritorial al Cămarilor de Stat;
- d) calitatea de funcționar public în aparatul președintelui raionului respectiv, în direcțiile, secțiile și alte subdiviziuni din subordinea consiliului respectiv, în primărie (pretură);
- e) alte cazuri stabilite prin lege...”

În concluzie, alesul local nu poate avea calitatea de funcționar public în aparatul președintelui raionului, în direcțiile, secțiile și alte subdiviziuni din subordinea consiliului în care el este consilier. Astfel, președintele raionului sau consilierul raional nu pot fi funcționari în cadrul aparatului președintelui ra-

ionului sau în direcțiile subordonate și finanțate de consiliul raional concret. Însă această restricție nu se aplică în cazul în care autoritățile publice în care activează funcționarul public nu sînt în subordinea administrativă sau funcțională a consiliului local respectiv. De exemplu, consilierul local poate fi nestingherit funcționar public într-un minister sau serviciu public desconcentrat al acestuia și, viceversa, funcționarul public din autoritățile administrative centrale sau serviciile publice desconcentrate poate accede nestingherit calitatea de ales local. Unică restricție, în opinia noastră, este faptul că acest ales local, fiind funcționar public, este ținut să nu-și manifeste preferințele sale politice în cadrul exercitării atribuțiilor în calitate de funcționar public.

Drept concluzii științifice cu aplicabilitate practică le putem cristaliza pe următoarele:

- *sorginta mandatului de ales local, demnitar public de votul alegătorilor, cu condiția validării mandatului și se manifestă prin dreptul de a gira sub proprie răspundere o parte importantă din treburile publice în favoarea populației unității administrativ-teritoriale; sorginta statutului de funcționar public sînt raporturi de serviciu care apar, în virtutea legii și actului administrativ de numire, din momentul ocupării funcției publice;*

- *funcționarul public își exercită activitățile atita timp cit corespunde exigențelor înaintate de lege, inclusiv în rezultatul evoluării profesionale, iar alesul local are o durată predeterminată a mandatului de 4 ani;*

- *funcționarul public poate avea calitate de demnitar public în cazurile în care calitatea de ales local (politician local) și nu este incompatibilă;*

- *statutul sociojuridic al funcționarului public și statutul sociojuridic al alesului local sînt diferite și nu pot fi confundate sau contopite, deși în condițiile legii, o persoană fizică poate să le asume concomitent, nu și să le exercite concomitent.*

NOTE:

¹ Carta Europeană pentru Autoadministrare Locală este în vigoare pentru Republica Moldova din 1 februarie 1998.

² Ulterior, această Anexă nr. 2 a fost exclusă prin și trecută în Legea nr. 199-XVIII din 16.07.2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică.

³ A se vedea art. XV din Legea nr. 222-XVIII pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 210 din 26.10.10, art. 696).

⁴ Tatarov, Sergiu. Delimitarea funcțiilor politice de cele administrative de executare în dreptul comparat. Academia de Administrare Publică – 15 ani de modernizare a serviciului public din Republica Moldova. Materiale ale conferinței internaționale științifico-practice, 21 mai 2008. Chișinău, 2008, p.45-50; Statutul funcționarului public din Republica Moldova în contextul reformei administrației publice și al integrării europene. Materialele conferinței științifico-practice: administrația publică în contextul integrării europene, AAP, Chișinău, 21.05.2007.

⁵ A se vedea lit.f) art. 14, alin.(4)-(7) art. 34 din Legea nr. 158-XVI din 04.07.2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 230-232 din 23.12.2008, art. 840).

⁶ Legea serviciului public nr. 443-XIII din 4 mai 1995, abrogată prin Legea nr. 158-XVI din 04.07.2008 privind funcția publică și statutul funcționarului public.

⁷ Codul de conduită al funcționarului public, aprobat prin Legea nr. 25-XVI din 22 februarie 2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 74-75 din 11.04.2008, art. nr. 243).

⁸ Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1402 din 30 decembrie 2005 „Cu privire la aprobarea Strategiei de reformă a administrației”.

BIBLIOGRAFIE

1. Constituția Republicii Moldova din 29 iulie 1994 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.1 din 12 august 1994).

2. Legea serviciului public nr. 443-XIII din 4 mai 1995 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 61, 1995, art. 61), abrogată prin Legea nr.158-XVI din 04.07.2008 privind funcția publică și statutul funcționarului public.

3. *Legea nr.158-XVI din 04.07.2008 privind funcția publică și statutul funcționarului public* (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 230-232 din 23.12.2008, art. 840).

4. Carta Europeană pentru Autoadministrare Locală din 15 octombrie 1985 (Tratate internaționale, vol.14, Chișinău, 1999).

5. Legea nr. 222-XVIII pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 210 din 26.10.10, art. 696).

6. Legea nr. 199-XVIII din 16.07.2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 194-196 din 05.10.2010, art. 637).

7. Codul Electoral nr. 1381 din 21.11.1997 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 81 din 08.12.1997, art. 667).

8. Legea cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar nr. 355-XVI din 23 decembrie 2005.

9. Legea nr. 768-XIV din 2 februarie 2000 privind statutul aleshului local (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 34 din 24.03.2000, art. 231).

10. Codul de conduită al funcționarului public, aprobat prin Legea nr. 25-XVI din 22 februarie 2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 74-75 din 11.04.2008, art. nr. 243).

11. Hotărârea Guvernului nr. 1402 din 30 decembrie 2005 „Cu privire la aprobarea Strategiei de reformă a administrației publice centrale” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 1-4 din 6.01.2006, art. 9).

12. Hotărârea Guvernului nr. 179 din 23.03.2011 “Cu privire la aprobarea Planului de acțiuni al Guvernului pentru anii 2011-2014” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 46-52 din 01.04.2011, art. 212).

13. Hotărârea Curții Constituționale nr. 46 din 21 noiembrie 2002 “Pentru controlul constituționalității unor prevederi din Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000 cu modificările și completările operate prin Legea nr. 726-XV din 7 decembrie 2001 și Legea nr. 833-XV din 7 februarie 2002.

14. European Union “Support for Improvement in Governance and Management in Central and Eastern European Countries” (SIGMA) Program. European Principles for Public Administration. Paper Series Nr. 27, 1997 (www.sigmaxweb.org).

15. Chrysanthakis, Ch. G. Le corps des fonctionnaires in L-administration publique en Grece. 1991, 87p.

16. Iorgovan, Antonie. *Tratat de drept administrativ*. Vol. 2, București: All Beck, 2002, p. 603.

17. Apostol, Dana Tofan. *Drept administrativ*. Vol. 1, București, 2003, p.321.

18. Лавриненко, Игорь. Меньше государства. „Эксперт Украины” nr. 21(118), http://www.expert.ru/print-tissues/ukraine/2007/21/krizis_politicheskoy_sistemy/.

19. European Union SIGMA Program. Preparing Public Administrations for the European Administrative Space. Paper Series No.23, 1998 (www.sigmaxweb.org).

20. Reglementarea activității funcționarului public. Partea I. Chișinău: Sirius, 2010, p.170.

21. European Union SIGMA Program. Political advisors and civil servants in European countries, Paper Series No.38, 13.02.2007 (www.sigmaxweb.org).